

Kritéria imigrace: kdo je vítán v České republice a dalších evropských zemích?

Markéta Růžicková

marketa.ruzickova@soc.cas.cz

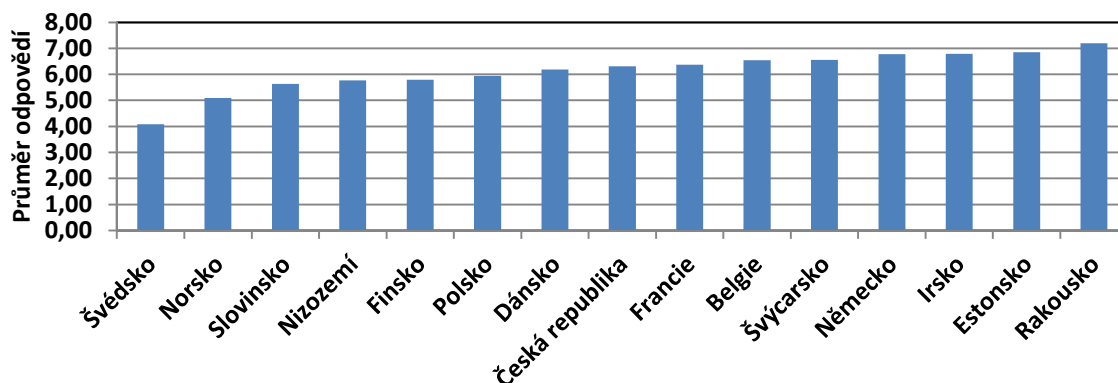
Příliv imigrantů do států Evropské unie zůstává nadále velmi diskutovaným tématem. Výzkumy zabývající se postojem k imigraci (např. Markaki, Longhi, 2013) ukazují, jak se liší postoje k imigrantům v závislosti na podílu imigrantů v daném regionu. Autorky uvádí, že s vyšším podílem imigrantů v regionu se zvyšuje podíl anti-imigračních postojů, nicméně platí to hlavně v případě imigrantů ze států mimo Evropskou unii. Rozdíly v postojích mezi státy Unie také nejsou dány jen ekonomickou situací, ale také podmínkami pro život imigrantů v daném státě. V sedmé vlně šetření European Social Survey byly znovu podrobněji zkoumány postoje k imigrantům a jejich předkům, kontakty s imigranty a menšinami, postoje k různým typům imigrantů a k biologickému a kulturnímu rasismu (ESS Round 7, 2012). Okolnosti, za jakých jsou obyvatelé evropských zemí ochotni přijímat imigranty, byly zjišťovány v tomto šetření otázkou:

Řekněte mi prosím, jak by podle vašeho názoru měly být důležité následující okolnosti při rozhodování o tom, zda sem člověk, který se narodil, vyrostl a žil mimo Českou republiku (případně jiný stát), může přijít a žít zde.

- má dobré vzdělání?
- umí jazyk dané země?
- přichází z křesťanského prostředí?
- je běloch?
- má pracovní kvalifikaci, kterou daná země potřebuje?
- přijímá způsob života v dané zemi?

Na tuto otázku bylo možné vybrat odpověď ze škály 0-10, kde 0 znamenala „naprosto nedůležité“ a 10 „naprosto důležité“. V Grafu 1 jsou zobrazeny průměrné odpovědi, tedy čím vyšší průměr, tím vyšší důležitost má daná charakteristika. Dobré vzdělání je nejdůležitější v Rakousku, Estonsku a Irsku. Naopak nejméně důležité je ve Švédsku, Norsku a Slovinsku. Česká republika se umístila ve středu.

Graf 1. Jak by podle vašeho názoru mělo být důležité to, že daný člověk má dobré vzdělání při rozhodování o tom, zda sem člověk, který se narodil, vyrostl a žil mimo vybraný stát EU může přijít a žít zde.

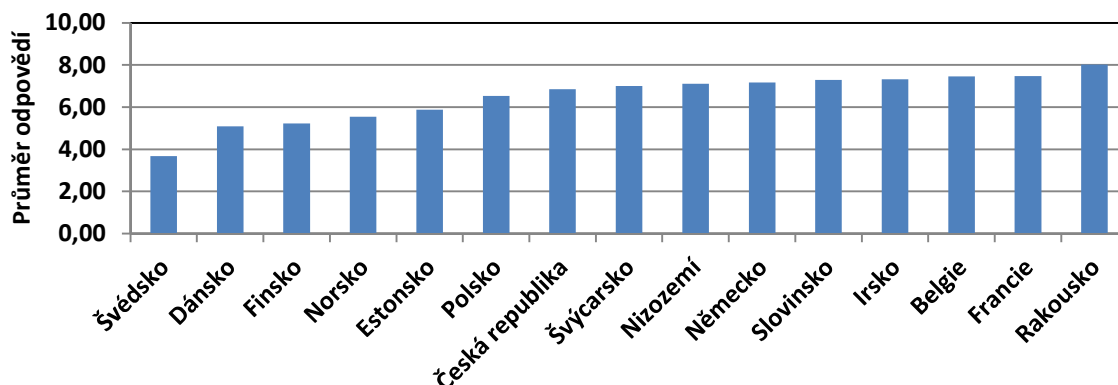

Zdroj: European Social Survey Round 7 Data (2014), první zveřejněný soubor

Pozn.: Byly vynechány odpovědi „nevím“ a „odmítl/a odpovědět“

Dále byla zjišťována úloha toho, jestli příchozí ovládají jazyk dané země. Zde vidíme, že zvládnutí jazyka, který je důležitý pro vstup na trh práce, je nejdůležitější v Rakousku, Francii a Belgii. Naproti tomu nejméně důležité je to ve Švédsku, Dánsku a Finsku. Česká republika dosahuje průměrných hodnot, jazyk imigranta tedy není považován za výrazně důležitý ve srovnání s ostatními státy.

Graf 2. Jak by podle vašeho názoru mělo být důležité to, že daný člověk ovládá jazyk dané země při rozhodování o tom, zda sem člověk, který se narodil, vyrostl a žil mimo vybraný stát EU může přijít a žít zde.

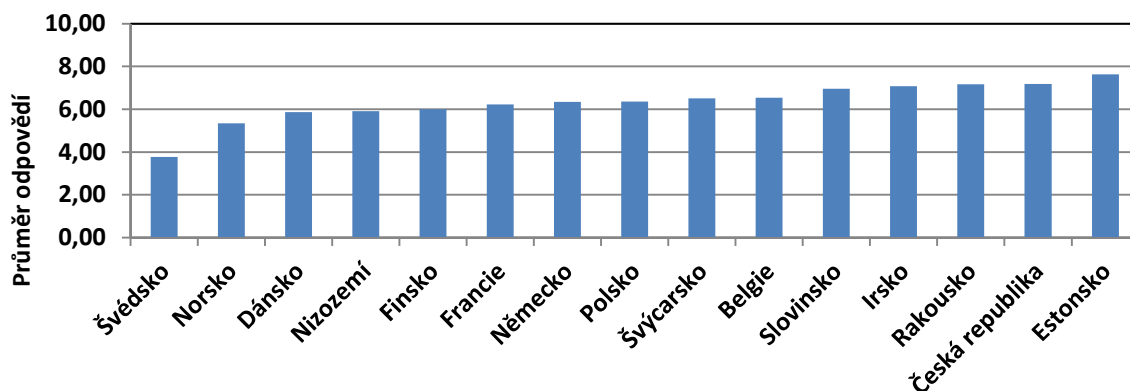

Zdroj: European Social Survey Round 7 Data (2014), první zveřejněný soubor

Pozn.: Byly vynechány odpovědi „nevím“ a „odmítl/a odpovědět“

V případě pracovní kvalifikace potřebné v daném státě se mohou dostávat imigranti do konfliktu s místními obyvateli, jelikož ti mohou mít pocit, že jim příchozí obsazují pracovní místa. Jak uvádí Jackson a Esses (2000) na příkladu USA a Kanady, velký podíl obyvatel se domnívá, že příchozí imigranti snižují počty pracovních míst pro místní obyvatele. Důležitost pracovní kvalifikace, kterou daný stát potřebuje, je tedy nutné vidět i ve vztahu k počtu pracovních míst, jež je možné v daném státě obsadit, ať už místními obyvateli, nebo imigranty (také Esses, Dovidio, Jackson, Armstrong, 2001). V případě příchozích imigrantů má tato pracovní kvalifikace nejvyšší vliv v Estonsku, České republice a Rakousku. Naproti tomu nejméně důležitá je ve Švédsku, Norsku a Dánsku. Obyvatelé České republiky jako jedni z nejvíce ve vybraných zemích Evropské unie kladou důraz na potřebu pracovní kvalifikace imigrantů.

Graf 3. Jak by podle vašeho názoru mělo být důležité to, že daný člověk má pracovní kvalifikaci, kterou vybraný stát potřebuje, při rozhodování o tom, zda sem člověk, který se narodil, vyrostl a žil mimo vybraný stát EU může přijít a žít zde.

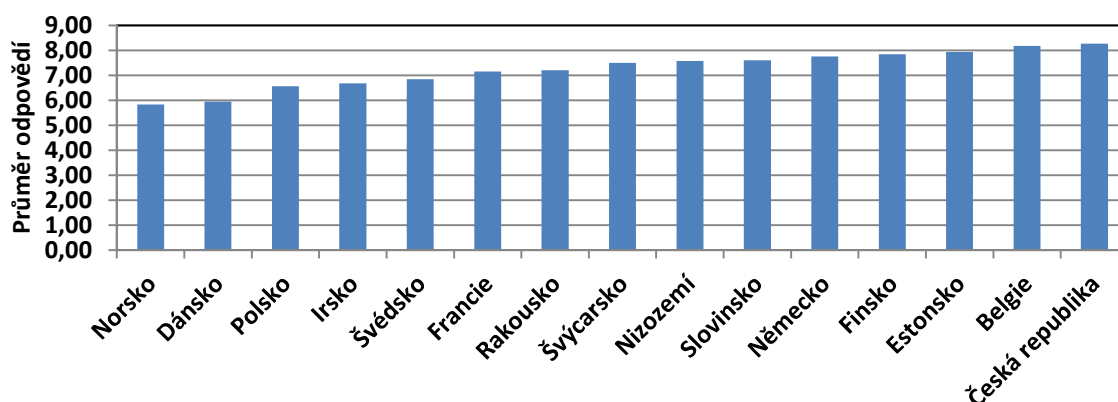

Zdroj: European Social Survey Round 7 Data (2014), první zveřejněný soubor

Pozn.: Byly vynechány odpovědi „nevím“ a „odmítl/a odpovědět“

Pokud lidé přemýšlejí o imigraci, uvažují tak, že imigranti mohou ohrožovat obyvatele daného státu nejen ekonomicky a z hlediska bezpečnosti, ale mohou být hrozbou pro způsob života v dané zemi, pro její identitu, náboženskou víru a zvyky. To potvrzují také Vala, Pereira, Cícero, Ramos (2006). Od toho se odvíjí názor na důležitost přejímání způsobu života v dané zemi, což je považováno za nejvíce důležité v České republice, Belgii a Estonsku. Naproti tomu za nejméně důležité je to považováno v Norsku, Dánsku a Polsku. Respondenti z České republiky nejvíce z vybraných zemí Evropské unie kladou důraz na potřebu přejímání způsobu života v dané zemi.

Graf 4. Jak by podle vašeho názoru mělo být důležité to, že daný člověk přejímá způsob života v dané zemi při rozhodování o tom, zda sem člověk, který se narodil, vyrostl a žil mimo vybraný stát EU může přijít a žít zde.

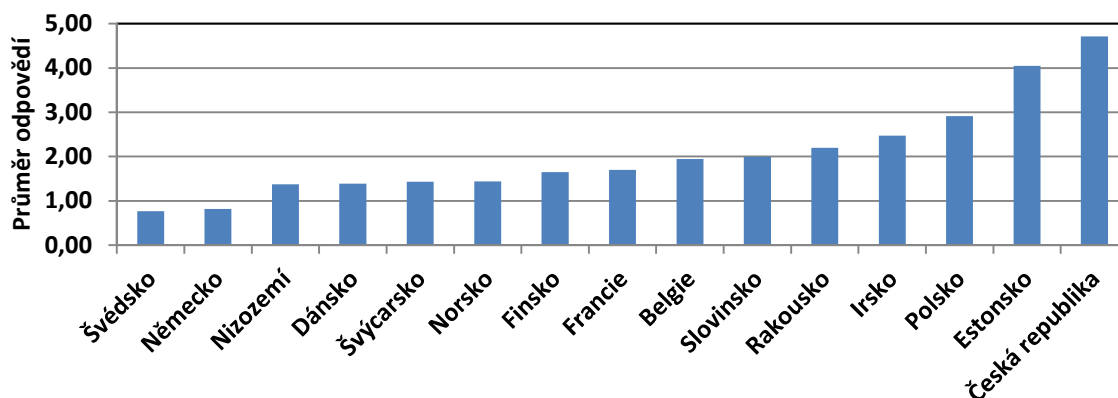

Zdroj: European Social Survey Round 7 Data (2014), první zveřejněný soubor

Pozn.: Byly vynechány odpovědi „nevím“ a „odmítl/a odpovědět“

Fakt, že je nově příchozí na území daného státu běloch, je nejdůležitější v České republice, Estonsku a Polsku. Oproti tomu nejméně důležité je v Švédsku, Německu a Nizozemí. Obyvatelé České republiky považují fakt, že je imigrant běloch podobně v předchozím případě za další důležitý aspekt.

Graf 5. Jak by podle vašeho názoru mělo být důležité to, že daný člověk je běloch při rozhodování o tom, zda sem člověk, který se narodil, vyrostl a žil mimo vybraný stát EU může přijít a žít zde.

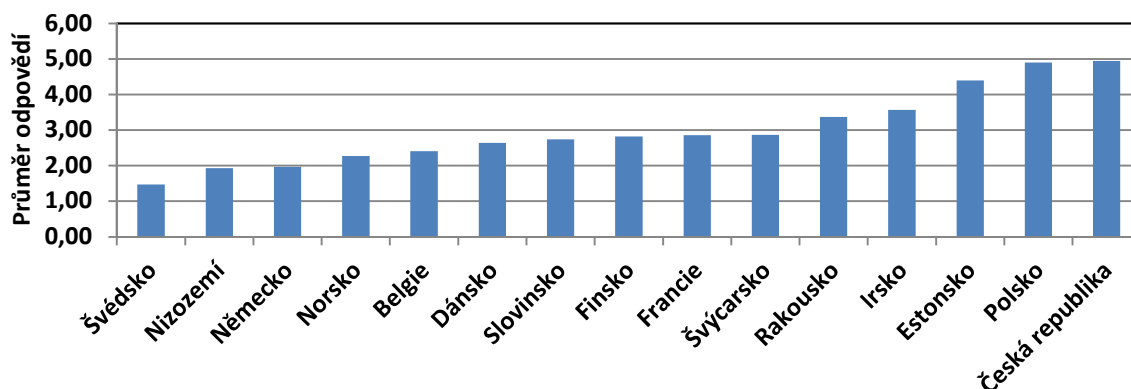
Zdroj: European Social Survey Round 7 Data (2014), první zveřejněný soubor

Pozn.: Byly vynechány odpovědi „nevím“ a „odmítl/a odpovědět“

Vliv toho, zda daná osoba pochází z křesťanského prostředí, je nejdůležitější v České republice, Polsku a Estonsku. Oproti tomu nejméně důležité je ve Švédsku, Nizozemí a Německu. Zde již Česká republika dosahuje krajních hodnot a původ z křesťanského

prostředí je v našem státě častěji považován za důležitou charakteristiku imigranta než v jiných státech Evropy.

Graf 6. Jak by podle vašeho názoru mělo být důležité to, že daný člověk přichází z křesťanského prostředí při rozhodování o tom, zda sem člověk, který se narodil, vyrostl a žil mimo vybraný stát EU může přijít a žít zde.

Zdroj: European Social Survey Round 7 Data (2014), první zveřejněný soubor

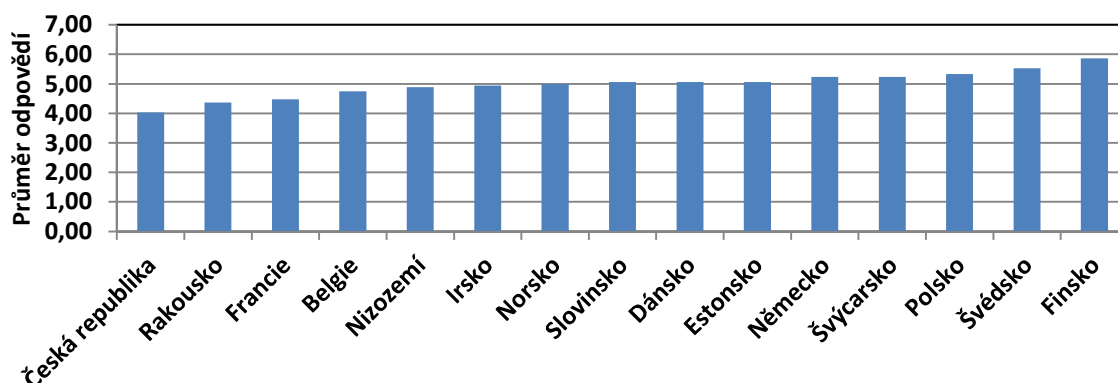
Pozn.: Byly vynechány odpovědi „nevím“ a „odmítl/a odpovědět“

Poslední analyzovaná otázka rozšiřuje vnímání předchozích, zde se zaměřuje na náboženskou víru a zvyky v daném státě, zní takto:

S použitím této karty mi prosím řekněte, zda si myslíte, že náboženská víra a zvyky v České republice (případně v jiném státě) jsou obecně narušovány nebo obohacovány lidmi, kteří sem přicházejí žít z jiných zemí?

U této otázky bylo možné rovněž vybrat odpověď ze škály, a sice 0 označovala „náboženská víra a zvyky jsou narušovány“ a hodnota 10 znamenala „náboženská víra a zvyky jsou obohacovány“. Pro zjednodušení je i zde využito zobrazení průměrných hodnot. Jako obohacení náboženské víry a zvyků vnímají imigraci ve Finsku, Švédsku a Polsku. Oproti tomu za narušení ji vnímají v České republice, Rakousku a Francii.

Graf 7. Náboženská víra a zvyky ve vybraném státě EU jsou obecně narušovány nebo obohacovány lidmi, kteří sem přicházejí žít z jiných zemí?

Zdroj: European Social Survey Round 7 Data (2014), první zveřejněný soubor

Pozn.: Byly vynechány odpovědi „nevím“ a „odmítl/a odpovědět“

Mezi státy jsou signifikantní rozdíly u všech odpovědí na otázky (na 5 % hladině významnosti), podle korelačních koeficientů se ukazuje, že největší rozdíly jsou u otázky, která zjišťuje důležitost znalosti jazyka daného státu, nejmenší naopak u otázky, zda přichodí imigranti obohacují či narušují náboženskou víru a zvyky země, kam přichází.

Literatura

Esses, Victoria M., Dovidio, John F., Jackson, Lynne M., Armstrong, Tamara L. 2001. The Immigration Dilemma: The Role of Perceived Group Competition, Ethnic Prejudice, and National Identity. *Journal of Social Issues*, 57 (3), s. 389-412

European Social Study. 2012. Question Module Design Team (ESS Round 7) Application Form for Repeated Modules. cit. 9. 12. 2015, dostupné z:
http://www.europeansocialsurvey.org/docs/round7/questionnaire/ESS7_heath_proposal.pdf

Jackson, Lynne M., Esses, Victoria, M. 2000. Effects of Perceived Economic Competition on People's Willingness To Help Empower Immigrants. *Group Processes & Intergroup Relations*, 3, 419-435s.

Markaki, Yvonne, Longhi, Simonetta. 2013. *What Determines Attitudes to Immigration in European Countries? An Analysis at the Regional Level*. Norface Migration. Discussion Paper No. 2012-32. 31 s.

Vala, Jorge, Pereira, Cícero, Ramos, Alice. 2006. Racial prejudice, threat perception and opposition to immigration: A comparative analysis. *Portuguese Journal of Social Science*. 5 (2). 119-140.